

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemán velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 104.

V Ljubljani, v soboto 5. maja 1888.

Letnik XVI.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 4. maja.

Budgetna razprava.

(Sedemnajsti dan.)

Že večkrat sem omenjal, da so surovi osebni napadi na posamezne poslance v poslaniški zbornici čedalje pogostejši. Zlasti se levičarji odlikujejo v pódlosti in surovosti. Včeraj so se skušali Ghon, Foregger in Svoboda, kdo je bolj neotesan med njimi. Ghona je zavračal poslanec Klun, Foreggerja pa je danes pokaral predsednik, ker je poslancu dr. Gregorcu očital, da duhovni sicer nosijo duhovsko obleko, da pa ne oznanjujejo zmerom resnice.

Najnesramnejši se je pa vedel poslanec Svoboda. Dr. Lueger je pripovedoval, kako se godi v Tahovu, kjer je Svoboda župan in poštar, kjer pa liberalna stranka samovoljno gospoduje, kjer so predstavili nekega tej stranki nepriljubljenega učitelja, in kjer si narodnjaki ne upajo oddajati svojih pisem na pošto, ampak jih morajo oddajati na drugih poštah, da se z njimi kaj ne zgodi. Svoboda je zavračal Luegerja, kateremu je na koncu svojega govora očital, da je lažnjivec, opravljuje in obrekovalec. Levičarji so z burnimi klici pritrdjevali tem psovkom, na desnici pa so se čuli glasni ugovori in velika nevolja. Tudi sicer jako popustljivemu predsedniku se je zdelo to prehudo, in je zaradi gori omenjenih psovkov pokaral poslanca Svobodo.

Oglasil se je še enkrat dr. Lueger in poslancu Svobodi rekel, naj mu dá priliko pred posebnim odsekom dokazati, da je vse res, kar je govoril. Dokler pa tega ne stori, in dokler ne toži lista, ki mu je očital popačevanje javnih pisem in krivo prisego, toliko časa ga ne boli, ako ga tak človek imenuje lažnjivca, opravljevca in obrekovalca.

Po teh besedah prisiljen je Svoboda vstal in prosil g. predsednika, naj se iz deveterih oddelkov voli odsek, ki bode preiskoval, je li res, kar je trdil dr. Lueger. Dotični odsek, ki ima po opravljenem redu ustno poročati v 24 urah, bil je danes voljen in so bili izbrani: Bärenreither, Dubsky Adolf, Kopp, Weitlof, Dostal, Giovanelli, Hausner, Tonkli, Mattuš. Prvi štirje so levičarji, drugih pet je z desnice.

V pričetku današnje seje je gosp. predsednik zbornici priporočal, naj se govorniki varujejo surovih izrazov in psovkov, zlasti pa naj se strogo držé predmeta, ki je v obravnavi, in naj ne razpravljajo vsega, kar jim pride ravno na misel in kar z rečjó samo morda ni v nobeni dotiki.

Iz današnje seje mi ni omenjati posebnih dogodkov, pač pa ne morem molčati o sodbi, ki se danes v „N. Fr. Presse“ nahaja o celjskem poslancu dr. Foreggerju, kateri je nemško-avstrijskemu klubu včeraj oponašal, da je glasoval za proračun naučnega ministerstva. „N. Fr. Presse“ se zaradi tega hudo srdi nad Foreggerjem ter med drugim o njem piše: „Dass solches Holz durch die Wogen der Wahlen bis in's Parlament geschwemmt werden kann, ist ein Zeichen der Zeit. — Die Deutsch-Oesterreicher sollten doch endlich inne werden, dass ihr ehrliches Nationalgefühl von einer handvoll Leuten, deren Unfähigkeit von ihrer Aufdringlichkeit übertroffen ist, arg missbraucht wird. — Diese Menschen wollen die Nation politisch erziehen und haben selbst die politischen Kinderschuhe nicht ausgetreten, — jeder von ihnen hält sich für das Ebenbild des eisernen Kanzlers, während nichts anderes an dem Wicht zu finden ist, als die eiserne Stirne.“ — Slovenski: Znamenje časa je, da so volilni valovi v parlament pripravili tako lesovje. Nemško-Avstrijci naj vendar že sprevidijo, da peščica ljudi, katerih vsiljevanje edino presega njih nezmožnost, hudo zlorabi njih pošteni narodni čut.

Ti ljudje hočejo politično izobraževati narod, pa še niso odrastli otročjim letom, — vsak izmed njih se smatra za podobo železnega kanclerja, pa drugega pri takem malopridnežu ne najdeš, kakor železno čelo nesramnosti. Ko bi bil Foregger ud nemško-avstrijskega kluba, bi „N. Fr. Presse“ seveda vse drugače sodila o njem in ga morebiti celó preslavljala kot duševnega velikana.

Crispijeva politika.

II.

Nemški in madjarski listi kujejo v zvezde sedanje italijanske državnike, ki se klanjajo Nemčiji. In tem državnikom na čelu je Crispi. Po mnenju teh listov je bil Cavour nasproti Crispiju pravi pritlikovec gledé notranje in vnanje politike. Če pa treznejše presodimo italijanske razmere, smemo trditi, da italijanski narod ravno ne proslavlja ministra za vnanje stvari, in da se bliža konec Crispijevi slavi.

Crispi se je pokazal v notranji politiki pravega absolutista, oni Crispi, ki je osivel v parlamentarni in časnikarski borbi. Italijanski časniki pišejo, da se rusko časopisje prosteje giblje, nego italijansko pod liberalno vlado. Ko je Crispi stopil na krmilo, obljuboval je, da bo njegova notranja politika liberalna v pravem pomenu besede. Da so njegove obljube ostale mrtve besede, priča njegovo postopanje proti Vatikanu in stroga cenzura časnikov. Kar je Crispi doslej storil, je to, da je italijanskim županom zagotovil nekaznjivost pri volitvah. Ž njegovo osnovo občin celó vladna stranka ni zadovoljna.

Vnanja politika Crispijeva ravna se popolnoma po Bismarckovem vzgledu, akoravno je Italija naravno navezana na Francijo. Da pa bi Crispi razdvojil italijansko in francosko politiko, pripoveduje Italijanom, da hoče Francija obnoviti svetovno oblast papežev, in nevedni ljudje mu verujejo.

LISTEK.

Sviftijada.

(Dvaindvajseti spev.)

Boulanger in pa Knotz sta začasno najbolj zanimivi osebi v evropskem parlamentarizmu. Prvi vznemirja s svojim „maščevalnim“ rodoljubjem nestrašljive pruske Nemce, drugi pa „navdušuje“ s svojim eminentno „avstrijskim“ mišljenjem naše domače Nemce in nemčurje, da se jim delajo žulji na ploskajočih rokah in jim znoj teče po veselih obrazih. Potem naj pa še kdo reče, da ne prekosé različna nemška plemena v rodoljubji in požrtovalnosti nas složnih Slovanov, ki ploskamo celó ministru Gauču, ki nam raje jemlje, nego daje, in Dunajevskemu, ki obdačuje žgano pijačo. Kako naj se človek še navdušuje in za koga?

In vendar tudi slavni Knotz, da je našel v naši nezasluzeni sreči in naši hegemoniji univerzalno zdravilo, ki odpravi polagoma vsem nemški mislečim Avstrijcem dosedanjo njihovo „skrivno“ bolezen: kró rodoljubja.

Da v istini boleha na „pruskem krču“ velikomemški Tersites, radi mu verjamemo Slovani; da pa ozdravita njegovo kronično bolezen slovanska, že veke izkušena lojalnost in njeno plačilo, je tako

absurdno, kakor ko bi mi trdili, da nam ustvari Bismarek Slovenijo, ko se izpolni srčna želja našim Knotzom.

Da razodeva Knotz čisto svoje rodoljubje pod plaščem imunitete državnega poslanca, je prav naravno in ugodno za njegove „bolne“ somišljenike, ker bi se sicer lahko pripetilo, da bi jih celó Bismarek sam konfiskoval „mit Sack und Pack“ ter bi jih poslal v karantano, da se razkužijo. Da, imuniteta naših političnih nasprotnikov je največja uganjka nam, ki nemamo imunitete niti v ponižnih prošnjah, ne v lojalnih besedah, in kako neki za protivladno mišljenje, s katerim vladi preté naši nasprotniki. Zaradi tega je logično, in naravno, da je govoril slovenski poslanec tako navdušeno za budget, kakor za največje naše težnje, akoravno je vedel, da se izgubi v Danajidnem sodu potrebščin naše armade, ki čuva zlati narodni mir.

O zlatna svoboda, ljubi naš mir, kako drag si slovenskim davkoplačevalcem, in kako poceni je vladi naš narodni boj! Vlada daruje za mir naše žulje in našo moč, za naš neprestani boj pa le kak ukaz, ki nam navadno le malo koristi, in vendar ona toži, da le boj prazni njene blagajne.

Najbolj zanimiv davek je letos poleg davka od žganja takozvani „dispozicijski groš“, ki naj podpira vladno politiko. Umestno je, da se ni zanj navduševala vsa postrežljiva desnica misleč si, ako

trobim jaz brez uspeha vse dolgo parlamentarno leto v vladni rog, čemu bi vlekel dobro plačani časnikar za svojo vladi nasprotujočo politiko še mastne tantieme.

Da se ne pretaka matematična kri po naših slovenskih žilah, pokazali smo Slovenci že pri mnogih prilikah in ne le v budgetni debati. Filologija in le filologija polni vse naše delo. Zaradi tega bi se bilo skoraj pripetilo pri zadnjih ljubljanskih volitvah v mestni zbor, da bi bili izvoljeni novi naši očetje prvič „jednoglasno“, ko bi namreč vsak kandidat glasoval tudi sam zá-se, ker se je ostala večina „glasov“ zavednih narodnih volilcev izgubila v — prazni dvorani.

No, sedaj naj pa še kdo trdi, da živi v Ljubljani 95 odstotkov Slovencev in samo 5 odstotkov Nemcev!

Da, g. Dežman je lahko ponosen na zadnje ljubljanske volitve, kajti on je prvič zmagal z ogromno večino glasov — ki jih nismo čuli. Njegovi politiki so se pridružili vsi „praktični“ Slovenci. Če namreč Dežman in njegovi prijatelji ne glasujejo za narodne kandidate, čemu bi „praktični“ Slovenci glasovali ter tekali na „rotovž“.

Živela složnost, živela slovensko-nemška solidarnost!

Sviftijaneec.

Nedavno je Bonfadini v zbornici zagovarjal zvezo z Nemčijo, rekoč, da sklepajo zveze take države, katerih ne ločijo velika vprašanja. S Francijo, pravi govornik, bila je Italija v zvezi, a sedaj ju loči vatikansko vprašanje. Zanimiva je naslednja epizoda v italijanski zbornici. Poslanec Pantano je trdil, da se je ohladilo prijateljstvo med Italijo in Francijo vsled italijanske zveze z Nemčijo. Crispi mu je odgovoril ter ponavljal staro frazo, da je ta zveza znamenje evropskega miru, ker Nemčija ne more več želeči, a Avstrija je s svojim zadovoljna. Da bi pa potolažil svoje prijatelje, dodal je Crispi: Z Avstrijo imamo te koristi, da ... Pantano mu seže v besedo: Da dobimo ... Crispi popravi svoje besede: Da vredimo ... Oba sta mislila isto. Iz tega razvidimo, kako naraven in iskren zaveznik je Crispi. V odločilnem trenutku bi se italijanska zveza ne pokazala jako koristna, ker se vedno bolj bliža oni točki, ko se bo odločilo, ali naj Nemčija odločuje v Evropi.

Govor poslanca Jak. Hrena v državnem zboru dne 25. aprila 1888.

(Dalje.)

Gledé na to morali bi misliti, da je vsaj tamojšnja, kakor sem dokazal, za krajevne, gospodarske, kakor tudi za državne in politične koristi tako važna cesta v takem stanju, da more zadostovati svojim nalogam. Toda temu ni tako! Ta cesta ima, kakor si bom dovolil natančneje razložiti, vsled prvotnega napačnega načrta take napake, take pomanjkljivosti, da se mora v resnici imenovati neka posebnost.

Označil bi jo kot vzgled, prototip ceste, kakor se ceste ne smejo delati! Težko mi je najti parlamentarne primerne besede, kako brez glave so tačas delali stavbeni inženirji, ki so speljali cesto prav za nosom, po zračni črti, ter niso gledali na površje zemlje, ali drži navzdol ali navzgor; ali da bi razložil kratkournost tedanje uprave, ki se jej je zdelo narodno-gospodarski opravičeno, da ima cesta mnogo klancev v ta namen, da imajo gostilničarji ob cesti več zaslužka s priprego.

Vsak, ki količkaj pozná krajé, in kakor vsak tuj potnik, ki prvokrat pride v ta kraj, na prvi pogled lahko spozná, da bi bili morali in mogli cesto speljati povsod po ravnini; poiskali pa so vendar s posebno pretkanostjo in ne gledé na zdravi človeški razum vse hribe in griče ob levi in desni in niso gledali, ali je ob levi in desni ravnina ali potoček, ki naravno kaže, kje naj gre cesta.

Kakor sem že rekel, cesta drži zdaj navkreber, zdaj navzdol, tako da bi jo lahko primerjal z drčami, ki so jih v zadnjem časi napravili v našem praturu; te pa imajo to neprečelnjivo prednost, da se vsled prave sistematike z dinamično močjo sunka in naravne postave teže vozilo gori in doli samo premika, na dolenski cesti pa je treba pri težkih vozovih navkreber priprege, navzdol pa ceklje. (Res je! na desnici.)

Na kolikih krajih je zapisano, da se mora podložiti ceklja, in v kolikih krajih je treba ceklje, ne morem natančno povedati, ali povedali so mi število, ki se more izraziti v dvanajstoricah. Da take razmere ovirajo in podražujejo promet, včasih po zimi, kedar je ledeno, ali zaradi večjega prometa ni mogoče dobiti priprege, celó ustavijo, je po sebi umevno. Že po tem lahko sodite, kaka je cesta in dotični kraji.

Vendar moram to čudno dolensko cesto natančneje opisati, in sicer od Novega mesta proti Ljubljani.

Namesto da bi takoj pri Novem mestu ostala v ravnini in držala ob naravni poti, ob Krki, zavije se v strmeh klanci na takeimenovani Kapitelski hrib, kjer znaša strmina 13%; od tod drži navzdol s padcem 14% in komaj 20 minut od Novega mesta pride v Bršlino v ono nižavo, v koji je pričela svoj tek.

Takoj za Bršlinom prične se klanec in cesta se vije pet do šest kilometrov daleč s strmino 14% na takozvani Kačji hrib; od tukaj se zopet nagne s padcem 14% proti Mirni peči in pride skoraj v isto nižino, kakor se je pričela v Novem mestu.

Komaj so te težave premagane, prične se znova. Cesta se zavije na Ivanski hrib, ki je sicer le nekaj stotin metrov visok, a njegova strmina znaša 14%; tu pa se prične, rekel bi, pravo protipostavno člo-

veško in živalsko trpinčenje, klanec sv. Ane, kjer znaša strmina 14%, padec pa 14 do 15%. In ko prideš v Trebnje, kjer je prvi počitek, zahvaliti se moraš Bogu, da se niso ponesrečili voz, živina in ljudje.

Iz Trebnjega se prične prejšnji boj s postavami teže in brezvoljnosti teles, in ne enkrat, dvakrat, — ne, brezštevlnokrat; — tako gré naprej, gori in doli, in infinitum, toda ne cum gratia! Vendar ne bom dalje mučil potrpežljivosti častitih gospodov, da bi naslikal podrobno podobo daljne ceste. Omeniti hočem le še nekaj klancev od Trebnjega naprej, ki ovirajo promet in so enako strmi, kakor že imenovani; ti so: Trebanjski klanec s strmino 12%, pri Zidanem mostu s strmino 12%. Občina s strmino 16% in konečno najhujše strašilo za ljudi in živino Višnjegorski klanec s strmino 16, 18 do 20%.

Po tolikih nevarnostih, kjer se večkrat prevračajo in tarejo vozovi, — tudi c. kr. pošta ima vsako leto po zimi neprijetne skušnje — pride cesta še-le za Šmarjem v ljubljansko nižavo, kjer se konča neprijetna in nevarna vožnja. (Res je! na desnici.)

Dovolil sem si, nadrobneje opisati podobo te ceste, ker gotovo visoka državna uprava ne bo šla za kratek čas na potovanje v one kraje, kakor jo je nedavno povabil gospod zastopnik dolenskih mest.

Tudi bi bilo zelo zanimivo in poučljivo predložiti tloris povprečnega prereza one ceste, ki ga pa, žal, v tem trenutku nimam pri rokah.

Iz tega razvidite, gospodje, da je tu res potrebna pomoč. Tu pa se ne gré za popolnoma novo cesto, nikakor ne — to ni moj namen — marveč da se cesta primerno in temeljito popravi, in v ta namen naj bi se na nekaterih mestih preložila, kot n. pr. na Kapitelskem hribu, Kačjem hribu, pri sv. Ani, na Občini in pri Višnjigori, na drugih krajih bi se temu lahko opomoglo s presekami, nasispi ali odkopi.

(Konec prihi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. maja.

Notranje dežele.

Nadvojvoda Karol Ludovik bo prišel danes zvečer v Barcelono. Predsednik avstrijske razstavne komisije, g. A. pl. Lindheim, in g. P. pl. Schöller, član te komisije, odpeljala sta se že poprej v Barcelono k sprejemu vojvode Karola Ludovika.

Zadnja „**ministerska kriza**“ je rodila po listih najraznovrstnejše vesti, kojih vrjetnosti ali resničnosti pa ne more niko dokazati, ker je ostal izid obravnave med državno-zborsko večino in ministerskim predsednikom popolnoma tajen. „Agr. Tgbl.“ je dobil z Dunaja brzojavko, da je grof Taaffe zagotovil vodjam vladne stranke: „Naučni minister Gautsch bo v kratkem odstopil“. Isti list poroča tudi, da je grof Taaffe obljubil poslancu gosp. Klunu: „Skrbel bodem, da se ustanovi zopet srednja šola v Kranji“.

Med ministerstvom Taaffejevim in desničarskimi klubi doseglo se je popolno sporazumljenje gledé vseh tekočih vprašanj, tedaj tudi gledé **Liechtensteinskega šolskega načrta**. Zatrjuje se, da je tudi naučni minister Gautsch načeloma pritril temu načrtu.

V klubu **ogerske liberalne stranke** se je izrazil minister Borosz na dotično vprašanje, da je vlada že vse potrebno ukrenila gledé zgradbe strateško važnih državnih cest proti severu. Kakor se vidi, pričela se je že predigra k utemeljevanju orožnega kredita.

Budimpeštanski poluraadni listi so dobili nalog, da ne smejo več napadati grofa Taaffeja.

Vnanje države.

Papež **Leon XIII.** je predvčeršnjim sprejel španske romarje. V svojem odgovoru na adreso, kojoj je prebral saragoški namestni škof, izrazil je sv. Oče svojo zadovoljnost, da vidi i zastopnike španskega naroda med romarskimi četami. Naglašal je zložnost mej katoliki, spominjal se je zadeve gledé otokov karoliških, priporočal ravnanje v smislu okrožnic ter jim je konečno podelil blagoslov. — Danes daruje papež sv. mašo za španske potnike.

Srbski kralj je neki sam zahteval, da se umirovi bivši ministerski predsednik general Sava Gruić. Kristić se baje temu ustavlja (?). — Čuje se, da bo Rusija imenovala svojimi belgradskim zastopnikom dosedanjega poslanika v Rumuniji, zadnje tedne mnogo imenovanega Hitrova. Ko bi se potrdila ta vest, bilo bi to slabo znamenje za stalnost miru na Balkanu. — Kristić je pričel delovanje po svoje: Vsi častniki, ki niso ministerstvu po godu, se umirovljajo. Kolike koristi je to za Srbijo, vé-

vsakdo, komur je znano, da Srbija nima ravno preobilno dobrih častnikov.

Pri zadnjem ultimo-vrnavanju prišel je v Berlin neki uradnik **ruske** državne banke, ki je v smislu dotičnega povelja svojega zavoda nakupil za polšesti milijon kreditnih rubljev ter jih odnesel v Petrograd.

Pruski minister Puttkamer doživel je v pruskem deželnem zboru jako neljubo nezgodo. Znano je, da je ta mož umetnik, kar se tiče vladnega vplivanja na volitve; neprijetno mu je tedaj, ako hoče tudi deželni zbor izpregovoriti besedo v tem oziru. To je tudi naravnost povedal, ko se je zbornica posvetovala o predlogu poslanca Rickerta, ki zahteva od vlade, naj nikar ne omeja volilnih okrajev takó, kakor je ravno vladi koristno. Puttkamer si je prepovedal, da bi se deželni zbor vmešaval v njegove zadeve ter morebiti celó hotel razsojevati o njegovem delovanju pri volitvah. Toda to mu ni ničesa pomagalo — Rickertov predlog je bil sprejet, kar je posebne važnosti z ozirom na nove volitve, ki se bodo vršile tekom letošnjega poletja. Drug mož bi vedel, kaj bi mu bilo storiti kot ministru v tem slučaju, a Puttkamer ima — debelo kožo.

Diplomatski položaj je začasno običal. Bolezen nemškega cesarja zabranjuje vsake začetne korake nemškemu ministerstvu. **Francoski** vladni krogi so mnenja, da bo ta prestanek v velikih evropskih vprašanjih trajal toliko časa, dokler se bolezen nemškega cesarja ne bo odločno obrnila na eno ali drugo stran. Boulangistiška agitacija je odjenjala. Skoraj gotovo se je to zgodilo z ozirom na Rusijo, ki se kaže nasproti boulangistom malo prijazna. — Boulangistiška liga patrijotov je potrdila pravila prvotne lige ter sprejela edini dostavek: „Namen lige je zboljšanje republikanskih naprav, predruženje frankobrodskih pogodb in pridobitev Alzacije-Lorene.“ Ravnateljstvo je sestavljeno: Déroulède predsednik; Turquet, Laisant in Naquet podpredsedniki; Luguere kot glavni pooblaščenec; Blondeau, Clovis, Hugues in Leherissé kot pooblaščeneci. — K barcelonski razstavi odšlo bo sedemnajst francoskih vojnih ladij.

Italijanski finančni minister Magliani se je baje izjavil nasproti mnogim osebam, da se bo odpovedal zaradi zborničnega glasovanja o krajevnih davkih. — Predvčeršnjim se je zbornica posvetovala o interpelacijah gledé afriške politike. Dotična obravnava preložila se je na prihodnjo sredo.

Od dosedanjega vrhovnega poveljnika **masavškega**, generala San Marzana, poslovile so se predvčeršnjim vojaške in civilne oblastnije ter so se mu poklonili domači in evropski odličnjaki. Včeraj se je San Marzano odpeljal v Evropo.

Ministerstva veseli so opozorila po svojih zastopnikih **Turčijo**, naj poravná razpor z Grško. Iste svete je dobila gledé Krete in carjigradskega grškega patrijarhata. Bojé se, da bo Grška zopet spravila na dnevni red vprašanje o razširjenji ozemlja. — Zadeva s serreškim metropolitom je baje poravnana, in sicer potom kompromisa. Metropolit se sicer ne bo povrnil na svoje prejšnje mesto, a dobil bo večjo škofijo.

Maročanski sultan je sklenil, da bo konečno odklonil pogodbo, kojoj so predlagale Združene države. Ameriški konzul je dobil nalog, naj se najnujnejše potruži, da doseže sporazumljenje; ako bi se mu to ne posrečilo, uporabile bodo Združene države najskrajnejša sredstva.

Kakor se poroča iz **grške** prestolnice, Conduriotis ne bo zapustil Carjigrada ter bo ostal v Atenah Feridun bej kot turški poslanik. Splošno je mnenje, da je napetost mej obema državama odjenjala.

Izvirni dopisi.

S Fužin, 4. maja. Ko sem vam poročal o požaru v Ratečah, omenil sem v zadnjem stavku, da je bil samo eden zavarovan.

Prišla sta namreč dva „pogoreleca“ v nedeljo k meni vsa obupana in potrta prosit podpore.

Tolažil sem jih, češ: nekoliko bomo pomagali sosedje, nekoliko si boste pa opomogli s zavarovalnino. Nato mi kar oba na en glas rečeta: „o gospod, saj je bil samo eden zavarovan, vsi drugi pa nič“. Kdo bi ne vrjel takemu zagotovu! Kmalu nato sem zvedel (kar ste že priobčili) da so bili razun štirih vsi zavarovani, dasi tudi nekateri le za male svote.

Ona dva pa, ki sta me ogiganila, ne-le nista pogorela, ampak še iz Radeč doma nista.

Da se ne bo ubogim Ratečanom očitala zaničnost v oziru zavarovanja, meni pa nevestnost o sporočevanju, s tem popravim prejšnji dopis.

Bila je pač tudi le — prevara. Dete, katero so pogrešali med požarom, našli so pozneje v neki oddaljeni hiši.

(Dalje v prilogi.)

Čast. gosp. Šimon Robič poslal mi je pet goldinarjev za rateške pogorelce. V imenu obdarovanih mu kličem: Bog plati!

Ko bi še kdo kaj hotel darovati, gotovo bo domači g. župnik, ali pa podpisani z veseljem posredoval, da pride v resnici potrebnim roke.

J. Molj župnik.

Iz Dalmacije, 1. maja. Štirinajst dni je že minolo od zadnje dopolnilne volitve dalmatinskih veleposestnikov. Ker sem Vam ob svojem času naznanil izvolitev zastopnika državnemu zboru, gosp. Bulića, upam, da bom Vam in Vašim čitateljem ustregel, ako Vam naznanim izid volitve, ki se je vršila dne 17. m. m. Gotovo Vam je znano, da se je zastopnik dalmatinskih velikoposestnikov, g. Borelli, zahvalil za svoj mandat v državnem zboru. Na mesto tega narodnjaka moral se je v kratkem času izbrati drugi, tudi narodni zastopnik, dr. Katnić, odvetnik v Šibeniku, o kojega izvolitvi ni nikdo dvojil. Radi tega ni čudo, da se narodna stranka ni toliko potrudila, kakor bi se bila morala; no, naši „irredentisti“ niso bili tako mirni ter so se tajno pripravljali na volitev. Njihova agitacija ni bila brez uspeha, ker proti vsakemu pričakovanju je bil izvoljen kandidat italijanisimov, stari nasprotnik našemu narodu — dr. Lapenna (nomen — omen) — s 4, reci štirimi glasovi večine. Narodna stranka, ki že dolgo ne pozná volilnega poraza, bila si je v svesti zmage dne 17. m. m., a se je varala.

S čim pa se dá opravičiti ta nenadni dogodek in kakó so lahoni mogli priti do zmage? Čujte, „N. L.“ Vam ob kratkem pokažejo vzrok našega začasnega neuspeha: Proslavljena inteligencija italijanska v Dalmaciji, ki hoče predstavljati omiko in premoženje, zmagala je s svojim voditeljem po tolikem trudu in pripravi s pomočjo kotorskih Srbov s 4 glasovi večine, katera jim je velikodušno prepustila neke narodne komisije v Zadru in Spljetu. Da, še več nego narodne komisije, ki so dopustile, da so javni ljudje glasovali za Lapenna. Zanj je glasovalo nad 30 narodnih volilcev.

Kaj sedaj preostaja narodni stranki? Nič drugega, nego mirno čakati do prihodnje volitve, in tedaj osvetliti si lice. „K. D.“ piše o tem: Narod hrvatski v Dalmaciji more brez ponižanja gledati v italijansko druhal, ki se veseli svoje slučajne zmage, in s zaupanjem v prihodnost zaklicati: A rivederci a Filippi! — na svidenje na prihodnjem volišči! A kar se tiče dr. Lapenne samega, more jim narodna stranka sporočiti: Nič boljšega niste zaslužili, imate ga in držite ga trdno! „Narod“ piše: „Narodna stranka obžaluje zmago nasprotnikovo, posebno če pomisli na dogodke, ki so pripomogli k tej zmagi; obžaluje zato, ker zopet stopi na politično javno polje človek, ki ga je bil naš narod že pred desetimi leti pokopal; obžaluje, ker se bo stari Katilina predstavljaj kot zastopnik neke namišljene italijanske narodnosti, katere ni v Dalmaciji — vse to obžaluje, a ne boji se nikakor Lapennove osebe, niti jej pripisuje nenavadne važnosti. Videli smo, kaj je javno Lapennovo delovanje. Ko je imel oblast v roki in ž njo razpolagal, tačas je proganjaj in mučil, ali brez oblasti je Lapenna navadna kukavica, smešen človek. In ko nas je preganjajal ter mučil, ali nas je s tem izkoreninil; ali je morda za čas ustavil tek narodne misli, je-li zaprečil v deželi napredek v narodnem duhu? Nikakor ne! Delovanje njegovo nas je družilo, vlivalo nam je življenje, moči, živavosti. A kaj hoče sedaj Lapenna brez oblasti? Lapenna brez oblasti zná le bežati in podlo ovajati. On nima onih moralnih moči, ki navdajajo naše ljudi in imajo pravo veljavo; on nima one moralne moči, ki daje našim prvakom ugled. Lapenna bo tu in tam izpustil koji govor, s katerim bo podlo napadal našo stranko, to je njegova glavna vrlina. Ali s tem bo tudi njegovo delovanje končano. Kaj drugega pa more on doseči? Njegove laži se bodo odkrile in s tem bo vse končano.“ Tako piše imenovani list.

Kakor vidite, izgubili smo s zadnjo volitvijo jako malo, a Italijani niso ničesa dobili. „K. D.“ je našela dobre nasledke zadnje volitve ter piše: „Imé dr. Lapenne bo pomnožilo neke težnje preko morja, in s tem se bodo vladi odprle oči. Vlada sicer Hrvatom v Dalmaciji še dandanes ni posebno prijazna, ker jim komaj dopušča, da pobirajo drobtine izpod mize. In da se bo to žalostno stanje hitreje končalo, pomagal bo največ dr. Lapenna s svojim političnim delovanjem, in naš narod smé vsklikniti: Salus ex inimicis.“ Rad bi Vam še kedaj pisal, ako mi v svojem listu prepustite toliko prostora. Hrvat iz Dalmacije.

Iz Trsta, 3. maja. Kmalu bode preteklo leto, kar so se kurjači Lloydovi ustavili, da nečejo več delati, ako jim ne zagotovijo, da jim ne bodo plače pomanjšali ali ne dela podaljšali. Takrat se je stvar poravnala še precej mirno, ker so nekoliko agitatorjev, kakor so jim rekli, uradniki sami odstranili, nekatere jim je pomagala tudi policija spraviti pod ključ, kateri so ravno preveč očitno in velikokrat tudi ne morebiti z najboljšimi pripomočki skušali svoj namen. Da pa ni bil ves strah prazen zaradi znižanja plače ali pri prejšnji plači podaljšanje dela kurjačem in da so ti res prav nekaj čutili, če tudi se je takrat vsa stvar polehla, pokazali so pa sedanj dogodka. Lloydova administracija se je takrat menda bala, da bi ji morebiti znal občni zbor delničarjev zaradi tega kake neprilike delati, če bi se ne pogodila z lepa s kujajočimi se kurjači, zato je najprej takrat opustila svoj namen in ga prihranila za boljši čas. Našla je tudi takrat delavcev, kateri so bili zadovoljni s prejšnjo plačo, ali pa še morebiti s kaj manjšo, najela si jih je namreč od drugih plovnihih družb. Pa tudi vlada je takrat šla Lloydovi administraciji na roko, ker je za prvo pomoč obljubila svoje kurjače, kakor je bilo takrat brati v časnikih; pa bi bila najbolje storila, mesto tega poslati kakega vestnega in zanesljivega komisarja, kateri bi se bil sam prepričal, kako stvari stojé in kaj in koliko je resnice na tem, kar ljudje in delavci okoli pripovedujejo. Pa vse to se ni zgodilo, ampak polegla se je vsa reč, za koliko časa ni nihče vedel, pač pa administracija sama ter kaj in kako misli ukreniti, ko se ji bode prilika ponudila.

In ta prilika, kedaj je bila lepša in bolj zapeljiva kakor sedaj po občnem zboru delničarjev Lloydovih.

Vlada je nekoliko bolj visoko potegnila in nategnila sad, da ni kar sam jim padal v naročje, ampak da se bode morebiti treba malo — pa ne mnogo — stegniti ali na prste stopiti, da ga bode mogel kdo odtrgati. Tudi nekoliko bolj trdo je ta sad privezala, pa tudi ne tako, da bi se jako nerad dal odtrgati, ampak samo tako ne, kakor se je prej dal hitro.

Pa gospodje pri administraciji že vedó, kako in kaj je prav za-nje ter tudi po tem že zato skrbijo. Ker so jim na jedni strani malo pristigili, hočejo na drugi saditi in žeti, in sicer na takem polji, kjer je zemlja najbolj potrebna pomoči, da kaj obrodi. Zato so sklenili gospodje upravnega odbora v svoji veliki modrosti tako-le:

Delavci imajo premalo časa za delo, torej dajmo ga jim še malo zraven, da ga bodo imeli več; — če so prej delali od 1/2 7. ure zjutraj do 4. ure popoldne, s polurnim prestankom opoldne, naj sedaj delajo od šeste ure zjutraj, pa do šeste ure zvečer, bodo že tudi nekoliko več naredili v dveh urah in pol; če bi pa morebiti kdo imel kako tako delo, da bi je lahko vzel seboj domov, to tudi lahko stori in naj je domá zvrši; če kdo mora delati zato celo noč, kaj to nam mar, naj gleda sam, če ni dosti priden. Tako so ti gospodje sklenili in njih sklep je za sedaj — šel po vodi.

Gospodje so mislili, da so delavci stroji, kateri tekó, dokler so naviti, in ko se navijejo, zopet dalje delajo, ali delavci so gospodom dali razumeti, da se oni motijo, če mislijo kaj tacega in če gospóda od tega svojega sklepa ne odneha, bodo šli delavci Lloydovi prvega maja zjutraj vsi na delo — do Lloydovih prostorov — pa samo do praga, dalje nihče ne — in gospodje naj delajo sami — če hočejo in znajo.

Dogovorjeno in gospodom upravnega odbora in raznim predstojnikom naznanjeno, če se to zgodi, da bodo morali delati na dan (12) dvanajst ur, kakor sedaj ni bilo, prvega maja ne bode nobenega delavca v prostore Lloydove, in prej ne bode šel nihče na delo, da se to odpravi. In to je pomagalo za sedaj. Kaj pa upravni odbor v svoji modrosti še misli ukreniti, kdo vé?

Tako bi bili torej v Trstu kmalu imeli prvega maja delavci, katerih bi bilo precejšnje število, okoli 2000, praznik, kateri imajo malo kedaj.

Dnevne novice.

(Zahvala koroških Slovencev.) Državnemu poslanecu, č. g. Klunu, došel je dne 4. t. m. iz Celovca naslednji telegram: „Prejmite našo najpriskrnejšo zahvalo za Vaše možato potezanje v državnem

zboru. Koroški Slovenci ostanejo Vam in Vašim gospodom tovarišem za te ljubavi na veke hvaležni. Bog blagoslovi Vaše delovanje! Prosim Vas, potejajte se i v bodoče za naše po postavi zajamčene pravice, ne zapustite nas in podpirajte nas tudi nadalje v borbi za obstanek, napredek in naše najdražje svetinje! Živeli slovenski poslanci! Slava Vam tisočera!“

Celovski Slovenci

v imenu vseh koroških Slovencev.

(Deželni zbori) se snidejo, kakor se nam poroča z Dunaja, bajé proti koncu meseca avgusta.

(Predsednik škofijskega odbora za papeževo slavnost) povodom zlate maše je dobil od sv. Očeta po kardinalu Rampolli zahvalnico za poslano adresno in slavnosti, ki so se v deželi vršile ob petdesetletnici. V tej zahvalnici sv. Oče pohvalijo izraze izrednega spoštovanja in ljubezni, katere je odbor pokazal s toliko vnemo, da ljubljanska škofija ni mogla dati boljšega spričevala o svoji vdanosti do sv. Očeta in rimskega stola. V spominu hočejo ohraniti predsednika, odbor, vse vernike in njihovega škofa ter prositi Boga obilnih nebeških darov. H koncu podelé vsem iz sreca sv. blagoslov.

(V tukajšnji stolnici) je danes ob 10. uri daroval sv. mašo za pokojno cesarico Marijo Ano mil. g. stolni dekan, dr. H. Pauker pl. Glanfeld, z obilno azistencijo. Vdeležili so se sv. daritve stolni kapitelj, mnogo civilnih in vojaških dostojanstvenikov in družega ljudstva.

(Krajskega obrtnega društva) novi odbor je: G. Anton Klein, predsednik; g. Mat. Kunc, njegov namestnik; g. J. Žitnik, blagajnik; g. Dežman, računovodja; g. Dr. Hribar, tajnik in g. Widmayer njegov namestnik.

(Klub slov. biciklistov) napravi jutri ob lepem vremenu izlet na Vrhniko. Odhod iz Ljubljane ob 2. uri popoldne. Ako bo vreme neugodno, bo izlet prihodnjo nedeljo.

(Vojaška godba) bo igrala jutri od 1/2 12. ure dalje v Zvezdi.

(Dramatično društvo.) Odbor nam je poslal naslednje: Dramatičnega društva igralni odsek sestavlja je minoli petek repertoire za prihodnjo sezono 1888 in 1889. Sezóna se prične 7. oktobra t. l., ter bode obsegala trideset dramatičnih večerov, in sicer: 8 operet, 6 spevoiger, oziroma iger s petjem, 6 igrokazov, 3 žaloigre, 3 veselooigre in 4 burke. Mej temi tridesetimi je 10 novih, katere se bodo v prihodnjem letu prvokrat igrale. Odbor jih je oddal v prevod raznim prelagateljem, kateri so obljubili prevode vročiti društvu do 1. avgusta, s katerim se odpre dramatična šola. Iz minole sezónne pridržal je odbor le „Revčka Andrejčka“ in „Gosi in goske“, iz predlanske „Revizorja“. O „Goseh in goskah“ obljubljena nam je pri reprizi obširnejša dramatična razprava. Vsa ostala ponavljanja, ki pridejo na oder, so malodane pozabljena v našem občinstvu. Društvo priredi tudi tri izvirne igre, mej njimi „Veroniko Deseniško“, zadnje Jurčičovo delo. Ker je igralni odsek posegel po igrah, ki zahtevajo mnogo igralnih moči, veliko vaje in šole, opozarjamo vse prijatelje slovenskega gledališča, da delajo na to, da se število slušateljev v dramatičnej šoli pomnoži; vprizorjevati igre, kakor je „Revizor“ in več drugih za prihodnjo sezono namenjenih, s 15 do 18 osobami je pač za vodstvo težak posel. Za tisk v letošnjem letu določeni ste igri: „Težke ribe“ in „Popolna žena“. Odbor dela z vsemi silami na to, da vsestranski ustreže željam našega občinstva in vnanjih društvenih podpornikov; zato si dovoljujemo trditi, da je zanimanje za dramatično društvo, kateremu cilj je: stalno slovensko gledališče v Ljubljani in pospeševanje dramatike po celej Slovenskeji, v teku 21 let postalo mlačno, vzlasti po deželi. Društvo postalo je našim čitalnicam vir, iz katerega zajemajo mnogo zabavnih ur svojim veseliam. Ni je skoraj besede, pri kateri bi ne bila vpletena igra, katero redko kedaj nadvlada kaka druga točka v sporedu. Število podpornikov je prepičelo in baš tu tiči vzrok, ki ovira društvu vspeti se. Cele skladalnice knjig — za društvo mrtev denar — čakajo odrešenja že leta in leta. Nereditno plačevanje, zaostanki podpornin, vse to tlači napredek k tlam. Neznatna svota 2 gold. na leto bi pač ne smela biti neznana nobenemu domoljubu. Potem bi društvo cvelo in vspevalo in ž njim cvele čitalnice in vsa ostala slovenska društva, ki pri svojih zabavah segajo po igrah dramatičnega društva. Dokler pa se prepričanje o važnosti naše dramatike ne ukorenini tudi v srcih zavednih narodnjakov po

deželi, do tja ni pričakovati naglega in sijajnega napredka. K velikej stavbi — treba tudi — mnogo delavnih sil, mnogo materiala. Kdo nabira sedaj po deželi društvu podpornikov? — Izmrlo je to, smeli bi reči. Ako tedaj v dramatičnem društvu ni vse tako, kakor bi si pač sedaj že smeli želeli, ni to krivda odborova, kateri preceňujeva celo svoje gmotne moči, dela z vsemi silami, da zagotovi prihodnost društvu; mnogo krivde sloni na ramenih naših vnanjih slovenskih odličnjakov. V Ljubljani biti društvu podpornik ima pač smisel, a tu na deželi? Kdor stvar ogleduje s takega stališča, temu niso namenjene te vrstice; le zagotoviti ga smemo, da bode obiskavši našo slovensko Ljubljano imel še mnogo let priliko počastiti nemške predstave s svojo navzočnostjo. Naj bi torej zavedenci, katerih ne manjka po deželi, prijeli slednjič za oralo in resno orali po gmotni ledini dramatičnega društva, ter ne puščali v nemar za narodno probujo tako važnega zavoda, zaspano mrmraje — sicer lep pregovor: „Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal.“ To se nam je zdelo potrebno priobčiti z objavo krasnega repertoirja prihodnje slovenske gledališke sezone.

(Iz Škocijana na Dolenjskem): Dne 1. maja iznenadili so nas novomeški gornji gimnazijalci z nekaterimi gg. profesorji. Ob 9. uri so imeli sveto mašo, potem zajutrek in izlet na Bučko. Ob 2. uri so imeli skupno kosilo in zabavali se s petjem in govori. Po lepem njihovem vedenju sklepamo, da je novomeška gimnazija v dobrih rokah. Vrlim mladencičim želimo srečno prihodnost.

(Ne v Ameriko!) „Pol. Corr.“ objavlja zopet svarilo, naj se nikdo ne izseli v Ameriko, posebno ne v južno Ameriko. Zadnji čas so prišla v Evropo poročila iz južne Amerike in posebno iz Brazilije, ki jako žalostno opisujejo osodo evropskih izseljencev v južno-ameriških državah. Ti nesrečni ljudje se navadno izročajo podjetnikom, ki jih silijo k težkemu delu, slabo plačujejo, kot nadzornike pa jim dajejo — neusmiljene zamorce. Vrnitev v Evropo je jako težavna, ker zahteva podjetnik, da se mu povrne škoda, katero ima vsled tega, da je izgubil delavsko moč. Ako nima dotičnik denarja, da bi napolnil nenasitno žrelo podjetnikovo, zaprta mu je pot za vselej v oddaljeno domovino.

(Nesreča.) Očeta je po nepazljivosti ustrelil Franc Jelen iz Gornje Ponikve pri Celji. Dne 29. aprila bila sta na lovu. France je našel ježa in poklical očeta, naj ga pride gledat. Mož, star 67 let, se je res približal, v tem trenutku se je sinu sprožila puška in strel je zadel očeta v levo sence.

(Morilca) Maffeja so dne 4. t. m. ob 6. uri zjutraj v Trstu obsodili. Presvetli cesar je obsodbo na smrt potrdil. Ko je sodnijska komisija Maffeju dne 3. t. m. potrjeno obsodbo naznanila in ob enem sporočila, da ga bodo že zjutraj dne 4. t. m. obesili, zgrudil se je nezavesten. Z Dunaja pripeljal se je dne 3. t. m. rabelj Seyfried s tremi pomagači.

Telegrami.

Dunaj, 5. maja. Pravda zoper Schönenerja: Vsled predloga državnega pravdnika je izreklo sodišče, da se ne bodo zaprisegle one opravičevalne priče, ki so bile ob enem v spremstvu Schönenerjevem.

Dunaj, 5. maja.*) Zbornica poslancev je sprejela predlog posebnega odseka, da se izreče Luegerju graja. Večina desničarskih poslancev ni bila pri glasovanju navzoča. Lueger je zahteval, naj se zaradi Koppovega izreka, da je Lueger sramotno sumničil, zopet sestavi poseben odsek, ki se bo volil prihodnji terek.

Dunaj, 4. maja. Danes se je pričela kazenska obravna zoper državnega poslanca J. viteza Schönenerja in stenografa E. Gerstgrasserja. Sodišču predseduje dež. sod. svetnik dr. pl. Holzinger, javno zatožbo zastopa državni pravdnik dr. pl. Soos, zagovornik zatožencema je dr. Klinger. Dvorana je bila natlačena občinstva. Zasliševanje obteževajočih prič, ki so vse slabo izpovedale za Schönenerja in tovariša, je bilo zvečer končano. Jutri se bodo zaslišale opravičevalne priče.

Trst, 4. maja. Trgovinska zbornica je sklenila prositi trgovinsko ministerstvo, naj

nujno stori korake pri italijanski vladi, da ne bodo več italijanski carinski uradi proti določbam pogodbe ravnali z avstro-ogerskimi izvoznimi predmeti.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		barometra v mm	termometra po Celziju			
7. u. zjut.		738.8	13.0	sl. vzhd.	dež	14-60
4. 2. u. pop.		739.4	11.6	"	oblačno	dež
9. u. zveč.		740.0	10.6	"	"	"

Dež. Srednja temperatura 14.4°C., za 0.4° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)
5. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 10 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	80 " 50 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 05 "
Papirna renta, davka prosta	93 " 70 "
Akcije avstr.-ogerske banke	874 " — "
Kreditne akcije	280 " 80 "
London	126 " 75 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	10 " 03 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 95 "
Nemške marke	63 " 71 1/2 "

Zahvala.

Podpisani se v svojem in ostale rodbine imenu srčno zahvaljujem velečastnemu gospodu semenišnemu vodji, čč. gg. bogoslovcem, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili mojega dragega sina

LOVRO-TA,

bogoslovca,

k zadnjemu počitku in darovali toliko krasnih vencev, Bog plačaj!

V Kranji 30. aprila 1888.

Janez Šumi.

Molitvene knjige.

K blagoštnim praznikom, posebno k birmi priporočam svojo veliko izbiro

slovenskih molitvenih knjig,

ki so dobili najpriprosteje do najbogateje vezane. Cene so takó vrejene, da se ceneje ne morejo nikjer dobiti. Cenilnike, v kojih je natančno označeno tudi vezanje, pošiljam na zahtevanje takoj prosto poštine. Zanesljivim prodajalcem dober rabat.

J. Giontini

(1) v Ljubljani.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Dragotin Matković,
brivec in vlasuljar
v Ljubljani, pred škofijo štev. 11
naznanjam p. n. občinstvu, da sem prevzel ta
obrt in da bom vedno točno postrelal. (2)

Pesmi
spisal
(1)
Josip Cimperman.
Strani 190. Cena nevez. 1 gld. 20 kr., vezanim s zlato obrezo 2 gld., po pošti 5 kr. več.
Dobivajo se v vseh knjigotržnicah kakor tudi pri založniku
J. Giontini-ju v Ljubljani.

Za čas stavbe
priporoča
Andrej Druškovič-a
trgovina z železnino, Mestni trg 10,
v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, priznано najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezna dela.
Pri stavbah,
kjer ni blizo vode neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodo; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.
Za poljedelstvo:
(7)
vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.
Tudi se dobiva zmitrom sveži dovski mavec (Lengenfeder Gyps) za gnojenje polja.

*) Glej današnje poročilo iz državnega zbora.

Gospodom šolskim predstojnikom
in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem
mestni trg 10.,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja
za sadjerejo in obdelovanje sadnih
dreves, in sicer: drevesno sterguljo,
škarje za gosenice, ročno lopatico,
drevesno žago, sadni trgač, drevesne
škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče,
cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno
ščetko; orodja so vsa na **lepo po-
pleskani** leseni plošči urejena, po
prav nizki ceni. (7)

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz
blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in
solidno narejene

Anton Obreza,
tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzoreci blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa
v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem
najceneje. — Modroce na peresih (Federmadratten) 10 gl.
in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne
preproge.

☛ Ceniki s podobami zastonj in franko na za-
htevanje.

Gospodu **G. PICCOLI-JU**, lekarju „pri Angelu“
v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi
dve leti vsled gastralgije,
slabega prebavanja in že-
lodnega krča, da ga je ta
bolezen vsega shujšala in
skoro uničila. Pri njem po-
kušal sem vsa sredstva, ki
nam jih naša veda zadaje in
tudi nisem pozabil najraz-
ličnejših rudninskih vod. Toda
zoboljšek bil je le za
malo trenutkov. Slednjič si
domislim, poslužiti se Vaše
zelo pohvaljene esence za
želodec, in vspeh je bil tako
nagel in sijajen, da je moj
sin porabil samo 6 ste-
klenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspelu morem Vašo esenco le najgorkeje
priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate
žile itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje
hvalečnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu 1887.

(2)

Dr. Leon Levi.

Marijacejske kapljice za želodec,
izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka,
slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust,
napetji, kislem riganju, koliki, pre-
hlajenju želodca, gorečici, kamenu,
preobilnem sluzu, gnajusu in bruhanju,
glavobolu (ako ima svoj izvir v že-
lodci), želodnem krču, zaprtju, pre-
obloženju želodca z jedili ali pijacami,
boleznih vsled glist, boleznih na vr-
nici in jetrah, ter zlati žili. — Cena
steklenici z navodom o rabi 35 kr.,
dvojni steklenici 60 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar **Karol Brady,**
Kremžir [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo.
Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi,
koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo
ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka
steklenica v rudeč papir, na kojem je zgorajšnja varst-
vena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še pove-
dano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici,
da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccoli,
lek. Jos. Svoboda. — Pestojna: lek. Fr. Baccareich,
— Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek.
Aleks. Koblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek.
Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Črnomelj:
lek. J. Blažek. (17)

Priporočamo novo izbiro.

Spomini prvega svetega obhajila:

Svetli (bronzirani) št. 1000	100 kosov	gld. — 80
Črni št. 1001	"	1—
Pobarvani št. 1003	"	2-50
S stiskanim robčekom (relief) lepo pobar- vani št. 1004	"	3-60
Na čipkastem papirju z lepim barvenim tiskom št. 1006	"	4-50
Jeklorez št. 1007	"	4-50
Z zobčatim zlatim robčekom št. 1009	"	5—
Na debelem papirju s pisanim rob- čekom in z lepim oljnatim tiskom št. 1014	"	5-50
Ravno tisti z drugo predstavo št. 1015	"	6—
Bolj lični št. 1016	"	6-50

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Stolni trg št. 6. (2)

☛ Na zahtevanje pošljemo vzorce. ☛

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld.
50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po
10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za
otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer

za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobami zastonj in franko.

Naznanilo in priporočilo.

Naznanjam s tem najljudneje, da sem prevzel

gostilnico v čitalnici ljubljanski.

Skrb moja bode, ustrezati častitim gostom z vsem, kar premoreta dobra **ku-
hinja in klet.** Preskrbljen sem s pravim vinom dolenskim, bizeljskem,
istrskim, avstrijskim (recerjem), pa tudi z izbornimi inostranskimi vini v buteljah. Pivo
bode Kozlerjevo carsko.

Za zajutrek, obéd, južino, večerjo itd. bode vedno vse pripravljeno in vsakemu naj-
hitreje postreženo. Sploh bo moja skrb, da si pridobim zaupanje mestnega in vnanjega občinstva,
posebno pa še velečastite duhovščine.

Obširni prostori so posebno ugodni za društvene zabave in vsakovrstna shajališča.
V porabo pripravljeno je tudi **kegljišče**, razven tega še hladen, senčen **vrt.**

V ozir na vse to ponavljam svoje priporočilo in obetam **najboljšo**
postrežbo vsakemu.

(3)

Franjo Remic, gostilničar.

Radgonska kislavoda

(Radkersburger Sauerbrunn)

Štefanije studenec.

☛ Najčistejši alkalični kislec. ☛

Lastnina J. DELLER-JA v Radgoni.

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko
izročena je edino le agenturni in komisijski
trgovini

J. Liningerja

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

kjer se sprejemajo vsa naročila.

**Enotna cena je ako se kupi 100 bokalskih ste-
klenic v zabojih po 25 steklenic 16 gld. in 100 ste-
klenic po pol bokala v zabojih po 50 steklenic 11 gld.**
franko zaboj v Ljubljani. Manjše število steklenic se ne more
naročiti, pač pa se dopošlje, ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Štefanije studenec

življajoča pijača in se posebno zaradi tega priporoča, ker tudi najkislejše vino spremeni v prijetno,
ljubko in sladko-okusno pijačo. To se izvrši po posebni ugodni sestavi vode **Štefanije stu-
denca**, po kateri se vinska kislina nevtralizira, to je uniči. S sladkorjem, limonami (citronami)
ali raznim sadnim sokom zmešana je voda **Štefanije studenca** prav šampanjeu podobna.
Vsled velike množine proste ogljene kisline in dvojno oglenih kislih soli, posebno pa dvojno ogleno-
kislega natrona je **Štefanije studenec** najboljša namizna pijača, katere se z vso pravico
uvrščujo mej najboljši kislece cele Evrope.

Štefanijski studenec

ima kot zdravilo najboljši vspeh pri katarih želodca
in črev, pri pomanjkanju teka, pri težkočah pre-
bavljanja, pri zaprtju vode vsled prehlajenja, pri
živčnih afekcijah.

☛ Dobi se **ŠTEFANIJSKI STUDENEC** v znanih specerijskih prodajalnicah v
Ljubljani in na deželi. ☛ (6)

Preselitev in priporočilo.

Slavnemu občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini najljudneje naznanjam, da sem se preselil s svojo klobučarsko in krznarsko trgovino

v Kirbiševo hišo na Kongresnem trgu poleg gledališča.

Zahvaljevaje se p. n. občinstvu za dosedanje zaupanje, obljubujem, da bom najtočneje izvrševal vsa naročila ter z dobrim, bodisi klobučarskim bodisi krznarskim blagom zadovoljeval vsestranskim zahtevam.

Odličnim spoštovanjem

A. Krejči,

(3) klobučar in krznar v Ljubljani.

Za Ljubljano in okolico prodaja

raznesila,

kakor: **dinamit**, najboljše angleške užigalne vrvice in raznesilne kapice edini

Albin C. Achtschin
v Ljubljani.

Trgovec z železnino v gledaliških ulicah št. 8. (5)

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo
J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,
Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (37)

☛ Cenilniki gratis in franko. ☛

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da bodem začel z dnem 5. t. m. tudi na

Glavnem trgu v hiši št. 19

otvoril

prodajalnico za kruh.

Dalje se za mnoga naročila priporočam slavnemu občinstvu, kojemu se po želji katerikoli čas pošilja kruh tudi na dom. Dobivale se bodo tudi vsakovrstne in vedno sveže

nasladne pekarije,

katero se do sedaj še nikjer niso dobivale, kot biskviti, pince itd., kakor tudi ržen kruh in kruh na vago. Zatrjujem vsem častitim naročnikom, da jim bodem vedno postreljal z dobrim blagom, pošteno mero in najnižjo ceno.

Odličnim spoštovanjem (2)

Jakob Zalaznik,

pekovski mojster, Stari trg št. 19.

Posebna v deželi razširjena bolezen je slabo prebavljanje.

Sedanja kuhinja in sedanja način našega življenja sta vzrok tej nadlogi, ki nas napade nenadoma. Nekatere ljudi mučijo bolečine v prsih, na straneh, včasih tudi v hrbtu; čutijo se medle in zaspane, imajo slab okus v ustih, posebno zjutraj; nabira se jim po zobeh nekaj lepljiv sluz; tek jim je slab, v želodci leži jim kakor velika teža in včasih čutijo v želodčni votlini nedoločeno oslabiljenje, kojega tudi ne odstrani zavživanje jedil. Oči se jim vdero, roke in noge postanejo jim mrzle in vlažne; nekaj časa potem dobijo kašelj, začetkoma suh, v nekaterih mesecih pa v zvezi s zelenkastim i mečkom; dotičnik je vedno truden in spanje mu skoraj ne daje počitka; potem postane nervozen, občutljiv in slabe volje ter ga napadejo slabe slutnje; ako hitro vstane, zvrtil se mu ter se mu rdi, da se mu suče cela glava; črevesa se mu zamaše, koža njegova je včasih suha in vroča, kri postane gosta in zastaja, belina v očeh orumeni; voda gré pomaloma od bolnika, je temne barve, in ako stoji dlje časa, ostane na dnu goščava; dostikrat se mu riga in pri tem dobi v usta sladek ali pa kisel okus, in mnogokrat mu srce pri tem močno vtriplje; vid njegov oslabi, črno se mu dela pred očmi in navdaja ga čut onemoglosti in velike slabosti. Vsa ta znamenja se menjavajo, in splošno se računa, da nadleguje ta bolezen skoraj tretjino prebivalstva te dežele v eni ali drugi obliki. Vsled „Shäker-ekstrakta“ pa zavro jedi v želodcu takó, da dobi bolno telo hrane in da se zopet povrne prejšnje zdravje. Učinek tega zdravila je v resnici čudovit. Milijoni in milijoni steklenic so že razprodani in izvanredno je število spričeval, ki dokazujejo zdravilno moč tega leka. Stotine boleznih raznih imen izvirajo iz neprebavljivosti; toda če je to slednje zlo odstranjeno, zgubé se tudi vsa druga, ker ta so v istini le znamenja prave te bolezni. Zdravilo je „Shäker-ekstrakt“. Spričevala tisočeri, ki pohvalno govoré o njegovih zdravilnih lastnostih, dokazujejo to v izobilji. Ta izvrstni lek se dobi v vsaki lekarni.

Osebe, ki trpé vsled zaprtja, potrebujejo „Seigelove čistilne kroglice“ v zvezi s Shäker-ekstraktom. „Seigelove čistilne kroglice“ ozdravijo zaprtje, zabranijo mrzlico in prehlajenja, oproščajo bolečine v glavi in zaduše rumenico. Kdor jih je enkrat poskusil, opustil jih ne bo nikdar več. Vplivajo polagoma in ne proizročujejo nikakoršnih bolečin. — Cene: 1 steklenica „Shäker-ekstrakta“ gld. 1.25, 1 škatljica „Seigelovih čistilnih kroglic“ 50 kr.

Riedlingsdorf pri Pinkafeldu, dne 5. oktobra 1887. Velečastiti gospod! V resnici je čudno, da ta „shäker-ekstrakt“ tako pomaga. Zahvaljujem se Vam najiskreneje. Pošljite mi kolikor mogoče hitro 1 steklenico ekstrakta in 1 škatljico Seigelovih kroglic proti povzetju. Jožef Schranz.

Gospodu A. J. White-ju v Londonu.

Ne morem si kaj, da ne bi se Vam zahvalila. Več ko leto dni sem trpela vsled vrtoglavice, bolečin v križi in trganja po udih, in skoraj sem vzlic vsem rabljenim sredstvom obupala, da bi še kedaj ozdravela. Tu sem čitala v „Weltblattu“ o enaki bolezni ter sem kupila steklenico „shäker-ekstrakta“. Ko sem jo porabila, čutila sem se zopet popolnoma zdravo, zaradi tega priporočam vsakteremu Vaš ekstrakt, kajti moja bolezen je bila baš neozdravljiva. Zahvaljujem se Vam stokrat za dobroto, koja ste mi izkazali s Svojim ekstraktom. Z božjo pomočjo sem zopet zdrava.

Fulnek, dne 14. novembra 1883.

Amalija Kreuz, oskrbnica v pivarni fulneški na Moravskem.

Lastnik „Shäker-ekstrakta“ in „Seigelovih kroglic“ **A. J. White,**
Limited London 35 Faringdan Road E. C. (11)

Na prodaj jih ima in razpošilja Jan. Nep. Harna, lekarnar „Zum goldenen Löwen“ v Kremžiru na Moravskem; dobivajo se tudi v večini lekarn v Avstriji.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda. Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek valed prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vreditu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda. Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaséča pijača, koja imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo. Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja. Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Škušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledice, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo. Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močno tekočino kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

(2) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Najboljši in najpripravnejši način hranjevanja je gotovo

☛ zavarovanje življenja. ☛

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikernih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njegovih dobrot.

Za neznan denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostalej rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kedar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovancu samemu o dogovorjenej starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 osob za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (9)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani,
v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)